



ת"פ 54323/04/15 - מדינת ישראל נגד מוחמד תמימי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 54323-04-15 מדינת ישראל נ'
תמימי(אחר/נוסף)

בפני כבוד השופט ירון מינטקביץ
בעניין: מדינת ישראל ע"י עו"ד מוסא עבאס

המאשימה

נגד

מוחמד תמימי ע"י עו"ד יוסף סמארה

הנאשם

גזר דין

רקע

הנאשם הורשע על פי הודאתו בשש עבירות של מרמה ותחבולה במטרה להתחמק מתשלום מס ובשש עבירות של אי ניהול פנקסי חשבונות. ואלו עובדות האישום:

בין השנים 2008-2011 ובין שנים 2013-2015 ניהל הנאשם עסק בתחום עבודות הבניה והשיפוצים. לאורך התקופה הנאשם הפיק מהעסק הכנסות שמעל 2.1 מיליון ש"ח, אך לא דיווח על פתיחת העסק, לא ניהל ספרים, לא שילם מסים על הכנסותיו והעסיק עובדים להם שילם במזומן ולא שילם מס הכנסה בגינם.

לצורך התחמקות מתשלום המסים בהם היה חייב הנאשם, הוא קנה חומרי בנייה תחת שמות בדויים או תחת שמות לקוחותיו, על מנת שלא יזוהה כמי שרכש את החומרים.

במקרה אחד בשנת 2011 ביצע הנאשם עבודה בהיקף של 40,000 ש"ח וסיפק ללקוח חשבונית מס פיקטיבית.

בחודש יוני 2011 נחקר הנאשם מספר פעמים ברשות המסים בחשד לביצוע העבירות מושא כתב האישום, אך למרות זאת המשיך בשנים 2013-2015 לעבוד באותה הדרך, על מנת להתחמק מתשלום מסים.

הודאת הנאשם באה במסגרתו של הסדר דיוני, אשר כלל תיקונים בכתב האישום, ללא הסכמה בענין העונש.

עמדות הצדדים

ב"כ המאשימה התייחס לחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם ופגיעתן בערכים מוגנים, לתחכום שבמעשיו, לנזק שנגרם לקופת המדינה ולכך שלמרות שהנאשם נחקר בשנת 2011 והזהר, הוא שב והמשיך להעלים את הכנסותיו ולא לשלם בגין מסים. עוד התייחס ב"כ המאשימה לכך שהנאשם לא הסיר את מחדליו. לאור אלה ביקש לקבוע מתחם עונש הולם שבין שנתיים לשלוש שנים מאסר ועונשים נלווים.



ב"כ הנאשם התייחס לנסיבותיו האישיות של הנאשם ובהן גילו המבוגר, בריאותו הלקויה ומצבו הכספי הקשה, בגינו ניתן נגדו צו כינוס. עוד התייחס לכך שהנאשם שיתף פעולה בחקירתו והודה במיוחס לו.

ב"כ הנאשם טען, כי הסכומים הנקובים בכתב האישום הם מחזור הכנסותיו של הנאשם, וכי הרווח הממשי אותו הפיק מביצוע העבירות דל ואינו עולה על 100,000 ש"ח בשנה.

לאור אלה, ביקש לחרוג ממתחם העונש ההולם ולהשית על הנאשם עונש של מאסר בעבודות שירות.

הנאשם אמר את המילה האחרונה. לדבריו נגרר לביצוע העבירות בשל כך שלא עבד מספר שנים וילדיו לא נתנו לו כסף.

מתחם העונש ההולם

הנאשם ניהל עסק בשתי תקופות, המצטברות לשש שנים, במהלכן הפיק הכנסות המצטברות למעל שני מיליון ש"ח, וכל זאת מבלי שנרשם אצל הרשויות ומבלי ששילם מסים. הנאשם פעל בתחום מסוים, תוך שדאג ששמו לא ירשם כמזמין חומרי בנייה, ולשם כך מסר לספקים שמות בדויים או שמות של לקוחותיו. במקרה אחד אף סיפק ללקוח חשבונית פיקטיבית. המדובר במקרה מובהק וקיצוני של "כלכלה שחורה" המתנהלת כולה תוך התעלמות מהחובה לדווח על ההכנסות ולשלם מסים בגין.

שני ערכים מוגנים נפגעו בשל מעשי הנאשם, ערך השוויון בנטל המס וערך הפגיעה בקופה הצבורית. המעשים גרעו מן הקופה הצבורית סכום ניכר, שעד היום לא שולם. אני ער לטענה שהרווחים אותם הפיק הנאשם הפיק נמוכים בהרבה מאשר מחזור הכנסותיו, אך אין כל דרך להתייחס אליה, שהרי הנאשם לא ניהל ספרים ולא ניתן לדעת כמה הרוויח בפועל. ר' בהקשר זה מתוך ע"פ 5783/12 נסים גלם נ' מדינת ישראל :

המבחן הוא מבחן ההכנסה ואין מקום, בנסיבות מעין אלה, לערוך חישוב, כפי שהציע עו"ד וינרוט, ולהגיע לתוצאה חשבונית המשקפת את המס הסופי אותו היה על המערער לשלם. בדרך המוצעת על-ידי עו"ד וינרוט, יצטרכו "בתי המשפט להידרש לחישובים ולהשערות סבוכים לגבי היקף הכנסותיו והוצאותיו של העברין, אילו רק היה נוהג כאדם ישר..." (ע"פ 4980/07 כהן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.11.2010) בפסקה 35). סבורני, כי אין מקום לערוך חישובים מעין אלה, מה גם שלא הוצג בפני בית משפט קמא נתונים, המאפשרים לקבוע את הרווח הנקי של המערער, לו "היה נוהג כאדם ישר". לפיכך, אינני סבור כי יש מקום להכנס לחישובים מורכבים, כדי להגיע לסכום הרווח שהפיק המערער, שרק הוא מחוייב במס הכנסה. לענייננו, די בכך שמדובר בהעלמת הכנסות בהיקפים גבוהים ביותר, ואין מקום לחישובים נוספים מעבר לכך.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי התפיסה נמוכים. לפיכך יש מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע נאשמים מבצע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל.

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילות התקינה של



הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עבריון המס ככל עבריון אחר שולח ידו ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עבריון המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתי אותו משלם עבריון רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012)).

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר מבצעייהן. בפסיקה ניתן דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מהן. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבות האישיות של העבריון יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רבינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013) [פורסם בנבו]:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה-בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...]. לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך



מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתתפות עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן ועוד, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב.

בקביעת המתחם אביא בחשבון את משך ביצוע העבירות, התחכום המסוים בו בוצעו וגובה מחזור הכנסותיו של הנאשם. כמו כן אתן ביטוי לכך שהנאשם נחקר והוזהר במהלך ביצוע העבירות, אך המשיך בדרכו.

לאור אלה, מתחם העונש ההולם את העבירות הוא מאסר, לתקופה שבין עשרה חודשים ועד עשרים וחמישה חודשים וכן קנס כספי.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירה

הנאשם יליד 1943. אין לחובתו הרשעות קודמות.

מתיעוד רפואי שהוגש עולה, כי הנאשם סובל ממשקל יתר, הפרעות בקצב הלב ויתר לחץ דם.

עוד עלה מן הראיות, כי הנאשם שקוע בחובות וניתן נגדו צו כינוס נכסים.

כאמור למעלה, חוב המס לא שולם ומדובר בחוב אבוד.

דין והכרעה

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שעד היום לא שילם את חוב המס. המדובר בנתון משמעותי בתיקי מס, שכן הבעת החרטה של עבריינים מסוים אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חוב המס. במקרה שלפני הנאשם ביקש וקיבל ארכה משמעותית לתשלום חובו, וחרף זאת לא עשה כן.

אני ער לכך שחוב המס לא שולם בשל חסרון כיס של הנאשם, אשר נמצא בהליכי כינוס נכסים. הפסיקה קובעת, כי לא ניתן לתת משקל לעניין זה. ר' למשל רע"פ 5557/09, שוסטרמן נ' מדינת ישראל, שם נפסק בעניינו של מי שקיבל הפטר מתשלום חוב מס:

בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה (ראו בעניין זה ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721, 727 (2004); ע"פ 624/80 חברת וייס ורנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211, 217-218 (1981)). נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העבריינים מטרתה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה.



ר' גמ רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

אציין, בהקשר זה, כי צדק בית משפט השלום בקביעתו כי את אי-הסרת המחדל מצידו של המבקש יש לשקול כשיקול רלוונטי לחומרה, ואין לקבל את הטענות כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את מחדלו.

לאור אלה, מן הדין היה להשית על הנאשם עונש הנמצא בטווח הבינוני-נמוך של מתחם העונש ההולם. ועם זאת, בשל נסיבותיו האישיות של הנאשם ובעיקר לאור גילו של הנאשם - אשר כיום הוא בן 74, ולמצבו הבריאותי שאינו מהמשופרים, וחרף העובדה שהמחדלים לא הוסרו, אשית עליו עונש בצידו התחתון של המתחם. השתת מאסר לריצוי בעבודות שירות, כפי שביקש ב"כ הנאשם, מהווה חריגה ניכרת ממתחם העונש ההולם, ואין לכך הצדקה בנסיבות הענין.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. אחד עשר חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 4.6.17.
- ב. ששה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 15,000 ש"ח או חודשיים מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.7.17. ככל שיש הפקדות בתיק הקנס ינוכה מהן והיתרה תוחזר לנאשם.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן כליאה ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ז ניסן תשע"ז, 23 אפריל 2017, במעמד הצדדים.